

Biuletyn Rady Naukowej Instytutu Biochemii i Biofizyki, PAN z dnia 03 marca 2020

Tematy i decyzje podjęte na posiedzeniu Rady Naukowej 3 marca 2020:

I. Minutą ciszy została uczczona rocznica śmierci prof. dr hab. Barbary Tudek

II. Wręczenie dyplomów i nagród

Podczas sesji publicznej Rady Naukowej wręczono dyplomy potwierdzające nadanie stopni naukowych oraz nagrody następującym osobom:

- dyplomy doktora habilitowanego otrzymali dr hab. Małgorzata Adamczyk, dr hab. Elżbieta Nowak,
- dyplom doktora otrzymał dr Tomasz Sobieściak.

Wraz z wręczeniem dyplomów zamknięto sesję jawną Rady Naukowej.

II. Zatwierdzono Protokół z Rady Naukowej z dn. 14 stycznia 2020

III. Zatwierdzono wybór prof. dr hab. Agnieszki Sirko na wiceprzewodniczącego Rady Naukowej i prof. IBB dr hab. Anny Bębenek na Sekretarza Rady Naukowej IBB PAN.

IV. Dyrektor Instytutu IBB PAN prof. dr hab. Jarosław Poznański przedstawił Radzie sprawozdanie z działalności naukowej Instytutu za rok 2019 oraz przedstawił plany działalności naukowej

Dyrektor Instytutu prof. Jarosław Poznański przedstawił podsumowanie działalności naukowej Instytutu, które zostało przedstawione Radzie w formie 172-stronicowego pisemnego sprawdzania. Odnosząc się do niedawnego podziału obszaru badań IBB na biologię i chemię, w związku z ministerialnymi wymogami dotyczącymi prowadzenia szkoły doktorskiej, prof. Poznański podkreślił, że zdecydowana większość pracowników prowadzi badania z dziedzin biologicznych i istotne w przyszłości będzie wzmocnienie obszarów związanych z chemią. Instytut składa się z kilku niezależnych jednostek badawczych, które świadczą także usługi komercyjne, 47 grup badawczych oraz zakładów.

Zakłady i grupy badawcze prowadzą obecnie 76 tematów badawczych, które finansowane są ze środków własnych Instytutu oraz 114 projektów badawczych. Większość projektów badawczych finansowana jest przez Narodowe Centrum Nauki (94). Środki zewnętrzne pozostają głównym źródłem finansowania badań Instytutu oraz etatów znacznej ilości pracowników badawczych oraz doktorantów.

W 2019 pracownicy IBB uzyskali 15 patentów, w tym 6 krajowych. Instytut afiliowany był w zeszłym roku w ok. 160 pracach naukowych, głównie z dziedzin biologicznych. 10 grup badawczych nie opublikowało ani jednej pracy, a około 10 % grup badawczych, w tym niezależnych jednostek badawczych, sygnowało 50 % prac. Podkreślono, że liczba prac naukowych nie jest bezwzględnie obiektywnym miernikiem jakości badań prowadzonych przez poszczególne jednostki ze względu na znaczne różnice w liczbie zatrudnionych pracowników oraz charakter udziału w badaniach, które mogą być tematem własnym albo usługą świadczoną w zakresie wykorzystania wyspecjalizowanej metody.

W Instytucie studia doktoranckie odbywa ponad 100 osób zarówno w szkole doktorskiej IBB jak i zewnętrznie. Instytut nadał 7 stopni doktora, w tym 5 dla studentów IBB oraz 10 stopni doktora habilitowanego.

W IBB zorganizowano w tym roku 3 konferencje naukowe:

- Dzień Chorób Rzadkich: Pacjenci w Sztuce, Nauce i Medycynie,

- 10th Inhibitors of Protein Kinases Conference IUMB Focused Meeting joined with the 2nd Challenges in Molecular Biology, Biophysics and Biomedicine Meeting
- Bacteriophages in science and in practice Mini-symposium.

Pracownicy IBB zostali nagrodzeni przez różne instytucje zewnętrzne. Prof. Ewa Kula-Świeżewska otrzymała nagrodę Prezesa Rady Ministrów, prof. Bardowski otrzymał nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dr hab. Roman Szczęsny otrzymał indywidualne nagrody od Narodowego Centrum Nauki, od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz nagrodę im. Parnasa od Polskiego Towarzystwa Biochemicznego za pracę zespołową, dr hab. Ulrike Topf uzyskała stypendium habilitantek L'Oreal Polska, dr Marta Grech-Baran otrzymała nagrodę od Komitetu Biotechnologii PAN i Bayer Sp. z o.o. Prace i komunikaty zjazdowe pracowników IBB były także nagradzane podczas międzynarodowych konferencji naukowych. Szereg prac pracowników IBB był nagrodzony przez Komisję Nagród IBB.

Dyrektor powiadomił, że w celu podniesienia jakości naukowej Instytut planuje rekrutację nowych szefów grup poprzez zapewnienie finansowania na rozpoczęcie działalności ze środków własnych IBB.

Dyrektor odwiedził Stację Antarktyczną im. Arctowskiego, z którą związane są nadzieje na otwarcie nowych obszarów badawczych Instytutu. Stacja afiliowana była w zeszłym roku do 13 prac badawczych głównie z dziedziny chemii i środowiska. Kierownik Zakładu Biologii Antarktyki prof. Bialik poinformował, że Stacja otrzymała znaczną dotację na zakup sprzętu specjalistycznego do monitorowania populacji zwierząt oraz tempa topnienia lodowców.

Rada Naukowa zatwierdziła sprawozdanie naukowe IBB za rok 2019.

V. Przedyskutowano oraz zatwierdzono zmiany w Regulaminie Rady Naukowej IBB.

Zaproponowane zmiany w Regulaminie Rady Naukowej zobowiązują członków Rady do działania w interesie Instytutu i do dbania o jego dobre imię oraz wprowadzają wymóg zgłaszania ewentualnej nieobecności na Radzie Przewodniczącemu w celu zapewnienia quorum na każdym posiedzeniu. W trosce o efektywne działanie Rady Naukowej Przewodniczący Rady Naukowej zaproponował powołanie drugiego wiceprzewodniczącego Rady na prawach równorzędnych. Wszystkie poprawki zostały przyjęte i nowy Regulamin Rady będzie udostępniony do wglądu na stronie Instytutu.

VI. Rada Naukowa rozpatrzyła pozytywnie wnioski o nadanie stopnia doktora habilitowanego i przedyskutowała kwestie związane z postępowaniami habilitacyjnymi

Rada Naukowa zatwierdziła nadanie stopnia doktora habilitowanego dla dr Simona Drew, dr Jadwigi Szczegielnik i dr Wojciecha Pokrzywy.

W trakcie dyskusji nad dorobkiem naukowym habilitantów członkowie Rady zwrócili uwagę na niejasne kryteria nadawania wyróżnień za dorobek habilitacyjny i podkreślili potrzebę korekty przepisów w tym względzie. Pojawiły się także wnioski o zapraszanie habilitantów w trakcie przewodu do wygłoszenia seminarium instytutowego, aby członkowie Rady i wszyscy pracownicy Instytutu mogli dobrze zapoznać się z działalnością naukową kandydatów.

Prof. Hennig przypomniał, że z dniem 31 grudnia 2020 kończy się okres przejściowy nowej ustawy o szkolnictwie wyższym. Z przepisów wynika, że w nowych wnioskach o habilitację będą mogły być uwzględnione tylko publikacje, które ukazały się po 1 stycznia 2019, co uważane jest za niedopatrzenie ustawodawcy. Podjęte zostaną kroki do zmiany tych przepisów, łącznie z oficjalnym protestem środowisk naukowych. Proces będzie jednak czasochłonny, gdyż przepisu nie można zmienić rozporządzeniem ale tylko poprzez zmianę ustawy. Osoby zainteresowane otworzeniem przewodu habilitacyjnego są proszone o rozważenie, czy w ich osobistym interesie nie jest złożenie wniosków o postępowanie przed końcem bieżącego roku.

VII. Rada Naukowa rozpatrzyła pozytywnie wnioski o wyznaczenie promotora doktorantom

Promotorem mgr Katarzyny Banasiak został dr hab. Wojciech Pokrzywa
Promotorem mgr Patrik Kumar Mandal został dr hab. Wojciech Pokrzywa, równocześnie promotorem pomocniczym została powołana dr Katarzyna Mleczko-Sanecka
Promotorem mgr Aniruddha Das został dr hab. Wojciech Pokrzywa
Promotorem mgr Pankaj Tharpa został dr hab. Wojciech Pokrzywa

VIII. Rada Naukowa rozpatrzyła pozytywnie wnioski o zmianę promotora doktorantom

Promotorem mgr Pawła Miłkowskiego została dr hab. Izabela Sabała, jednocześnie promotorem pomocniczym została dr Elżbieta Jagielska
Promotorem mgr Alicji Wysockiej została dr hab. Izabela Sabała, jednocześnie promotorem pomocniczym została dr Elżbieta Jagielska
Promotorem mgr Marty Stępniewskiej-Dziubińskiej został dr hab. Paweł Siedlecki.

IX. Rada Naukowa rozpatrzyła wybór recenzentów dla przewodu doktorskiego mgr Anny Kotrys (promotor dr hab. Roman Szczęsny).

X. Rada Naukowa zaakceptowała zmianę tytułu pracy doktorskiej mgr Doroty Dziuban-Lech (promotor dr hab. Elżbieta Speina)

XI. Rada Naukowa zaaprobowała wniosek Komisji ds. Nagród dotyczących kandydatów do nagrody Prezesa Rady Ministrów.

Kandydatem do Nagrody za całokształt działalności naukowej został prof. dr hab. Wojciech Bal. Profesor Bal jest wieloletnim pracownikiem Instytutu i wyróżnia się imponującym dorobkiem naukowym ze znacznym współczynnikiem cytowań i wydaje się doskonałym kandydatem do nagrody.

Kandydatką za wyróżniającą się rozprawę doktorską została dr Anna Detman za rozprawę wykonaną pod kierunkiem dr hab. Anny Sikory zatytuowaną "Analiza wybranych współzależności pomiędzy mikroorganizmami na etapie kwasogenezy i octanogenezy w beztlenowym rozkładzie materii organicznej". Praca doktorska była podstawą trzech publikacji naukowych w ważnych czasopismach międzynarodowych.

Kandydatem do nagrody za wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego został dr hab. Roman Szczęsny za osiągnięcie pt: „Degradacja i kontrola jakości RNA w mitochondriach człowieka”. Dr hab. Roman Szczęsny jest autorem korespondencyjnym licznych prac naukowych w ważnych czasopismach międzynarodowych. Recenzenci jego rozprawy habilitacyjnej entuzjastycznie ocenili jego dorobek.

XII. Rada Naukowa przedyskutowała zmiany w składzie Komisji Rady Naukowej

- prof. dr hab. Hennig został wybrany na członka Komisji ds. Samodzielnych Pracowników Naukowych.
- dr hab. Ewa Szolańska została wybrana na członka Komisji ds. Nagród.
- prof. dr hab. Zielenkiewicz i prof. dr hab. Bialik zostali członkami Komisji ds. Doktoratów.

XIII. Rada Naukowa rozpoczęła dyskusję nad postulatami grupy roboczej pod przewodnictwem prof. Jacka Henniga dotyczących zmiany struktury organizacyjnej Instytutu Biochemii i Biofizyki

W trosce o dalszy rozwój Instytutu Biochemii i Biofizyki w dniu 12 grudnia 2018 na Kolegium Rady została zawiązana Grupa Robocza pod przewodnictwem prof. J. Henniga, która na bieżącym posiedzeniu Rady Naukowej przedstawiła wyniki swojej pracy. Zadaniem Grupy było opracowanie sugestii dotyczących modelu restrukturyzacji Instytutu, który odpowiadałby wymogom

współczesnego finansowania i ewaluacji nauki. Grupa Robocza zwróciła uwagę na niejednorodną strukturę organizacyjną Instytutu, w której Zakłady Badawcze działają na równych prawach jak mniejsze Grupy Badawcze. Wskazano też na niejasne mechanizmy zatrudniania pracowników naukowych oraz powoływania i likwidacji grup badawczych, co jest szczególnie istotne z uwagi na strukturę wiekową pracowników etatowych. Sytuacja ta utrudnia ocenę efektywności zarówno poszczególnych grup i zakładów, jak i pracowników oraz obniża możliwości rozwoju całej instytucji, nierzadko uniemożliwiając pozyskiwanie finansowania dla nowych grup badawczych.

Grupa Robocza przedłożyła Radzie Naukowej pod rozprawę propozycje co do zmiany organizacyjnej Instytutu, rekomendując podzielenie tematyki badawczej na cztery obszary, w obrębie których funkcjonować będą Grupy Badawcze. Do kierowania grupą powołany byłby Lider Grupy Badawczej (ang. Group Leader) lub Młodszy Lider Grupy Badawczej (ang. Junior Group Leader) wedle jasno zdefiniowanych kryteriów. Grupy Badawcze wszelkiego szczebla podlegałyby okresowej ok. 4-letniej ocenie przez Komisję do Spraw Grup Badawczych i Grup Liderów, wyłonioną przez Radę Naukową. Działalność Komisji miałaby na celu nie tylko ewaluację naukową grup, ale także znalezienie ciał doradczych dla jednostek znajdujących się w stanie naukowej stagnacji. W skrajnych przypadkach Komisja miałaby moc rekomendacji wygaszenia grupy badawczej, w sposób przynoszący najmniej szkody jej członkom. Raport Grupy Roboczej proponuje mechanizm powoływania nowych grup badawczych i wskazuje na Radę Naukową jako na ciało, które mogłoby doradzać Dyrektorowi Instytutu w kwestii dziedzin nauki, które warto rozwijać w przyszłości. W nadziei Grupy Roboczej takie lub podobne rozwiązania powinny zapewnić ciągłość funkcjonowania Instytutu.

Członkowie Rady Naukowej na posiedzeniu rozpoczęli opiniowanie postulatów Grupy Roboczej. Podniosły się głosy, aby reformą objąć w pierwszej kolejności grupy najmniej produktywne i pozostawić w stanie niezmiennym niezależne jednostki świadczące także usługi komercyjne. Wedle innego modelu tylko nowe grupy badawcze byłyby przyjmowane i ewaluowane na zaproponowanych zasadach. W kontekście efektywności działania Dyrekcji oraz jakości procesu ewaluacji zwrócono uwagę na istotność składu Komisji do Spraw Grup Badawczych i Grup Liderów, w szczególności tego czy jej członkowie powinni być powoływani z grona pracowników Instytutu czy zapraszani z innych Instytutów, w tym zagranicznych. Większościowo Rada Naukowa zgodziła się co do konieczności przeprowadzania reformy w sposób uwzględniający specyfikę każdej z dziedzin badawczych oraz ostrożne definiowanie kryteriów zatrudnienia i oceny tak, aby odpowiadały one realiom ścieżek zawodowych w nauce.

XIV. Informacje Dyrektora

Dr hab. R. Szczęsny NCN poinformował o zgłoszeniu się kandydata, który będzie składał wniosek w bieżącej edycji konkursu Dioscuri na utworzenie w naszym Instytucie Centrum Dioscuri. Centra takie są organizowane w ramach programu opartego na współpracy NCN i Towarzystwa Maxa Plancka. Kandydat pochodzi z Newcastle, wzmocni biofizykę i zajmuje się tematyką patogen-gospodarz.

XV. Wolne wnioski

XV.a W ramach wolnych wniosków, prof. Piotr Zielenkiewicz przypomniał, że w Instytucie został przeprowadzony 2017 roku audyt na zlecenie Prezesa PAN. Wedle stwierdzenia Prof. Zielenkiewicza, firma dokonująca audytu została wybrana przez władze PAN niezgodnie z ustawą o PAN nakazującą dokonanie wyboru audytora w trybie ustawy o zamówieniach publicznych, co źle świadczy o intencjach zlecającego. W wyniku tego audytu Dyrektor IBB został oskarżony przez Prezesa PAN Jerzego Duszyńskiego o naruszenie dyscypliny finansów publicznych. W kolejnym roku miała w IBB miejsce kontrola NIK.

W dniu 28 stycznia 2020 roku Międzyresortowa Komisja Orzekająca w sprawach o naruszenie finansów publicznych uniewinniła prof. P. Zielenkiewicza od wszystkich zarzutów zawartych w złożonym wniosku o ukaranie. Prof. Zielenkiewicz stwierdził, że dziękuje Radzie Naukowej IBB za zaufanie i wsparcie udzielone mu przez Radę w trakcie obrony przed tym bezzasadnym

oskarżeniem.

XV.b W trosce o poprawę przejrzystości działania Rady Naukowej prof. W. Bal poinformował o utworzeniu biuletynu z posiedzenia Rady. Prof. Hennig natomiast zaapelował niezależnie o umieszczenie programu Rady Naukowej na stronie Instytutu z należyтым wyprzedzeniem przed każdym posiedzeniem, aby umożliwić członkom Rady i wszystkim zainteresowanym pracownikom na rzetelne przygotowanie wniosków.

Biuletyn redagowały:

dr Agnieszka Tudek

dr Justyna McIntyre

ostatnia aktualizacja: 23.04.2020